

Tromsvekstavtale for Tromsøregionen 2025-2028

1. Innledning

Tromsvekstavtalen er en samarbeidsavtale mellom Troms fylkeskommune og Tromsøregionens interkommunale politiske råd (Tromsøregionens IPR).

Avtalen gir retning for ønsket utvikling i Tromsøregionen og beskriver områder der det særlig er hensiktsmessig å jobbe sammen på tvers av kommunegrensene og med fylkeskommunen.

Tromsvekstavtalen tar utgangspunkt i muligheter og utfordringer i Tromsøregionen og bygger videre på etablerte samarbeidsstrukturer.

Det utarbeides 2-årige handlingsplaner, som inkluderer oppfølging av avtalen, milepæler for samarbeidet og en evaluering av Tromsvekstavtalen ved slutten av 2-årig handlingsplan.

2. Overordnet mål for avtalen

Tromsvekstavtalen for Tromsøregionen skal bidra til en fremtidsrettet og robust Tromsøregion.

3. Kunnskapsgrunnlag og prosess.

Tromsvekstavtalen baserer seg på et kunnskapsgrunnlag som viser utviklingen i Tromsøregionen, heretter kalt Utviklingsbildet.

Utviklingsbildet bruker de ferskeste data fra SSB, IMDi, Proff.no, UDIR, Brønnøysundregisteret og Miljødirektoratet. I tillegg peker Utviklingsbildet på analyser fra NHO sitt arktiske kompetansebarometer og kunnskapsgrunnlaget til Regional planstrategi for Troms 2025-2028, også kjent som «Troms i tall»,¹. Utviklingsbildet til Tromsøregionen ligger vedlagt avtalen.

Avtalen er forankret i Regional planstrategi for Troms 2025-2028 og i Regional Transportplan for Troms 2022-2033 (RTP). RTP viser til at Tromsvekstavtalene skal brukes aktivt for å nå målene i RTP. I tillegg er avtalen forankret i strategien til Tromsøregionens IPR.

Fylkeskommunens næringsrettede arbeid styres gjennom Strategi for næringsutvikling Troms 2023-2028. Denne strategien peker på viktigheten av å samspille med andre planer og strategier deriblant Tromsvekstavtalene. Avslutningsvis så følger Tromsvekstavtalen også opp de kompetansepolitiske mål fastsatt i Kompetansestrategi Troms 2023-2028.

Følgende medvirkningsprosesser er gjennomført i arbeidet med Tromsvekstavtalen:

- Gjennom 2023 orienterte fylkesrådsleder i Troms og Finnmark alle ordførere i Troms om Tromsvekstavtalene.
- Invitasjon til avtaleinngåelse ble sendt fra Fylkesordfører i Troms til Tromsøregionens IPR desember 2023.
- Politisk verksted om Tromsvekstavtalene, 17. januar 2024, i regi av Troms fylkeskommune.
- Administrative besøk i alle kommunene i Tromsøregionen gjennom våren 2024.
- Oppstartsmøte om Tromsvekstavtalen, 27. juni 2024 mellom fylkesordfører og leder av Tromsøregionens IPR.
- Arbeidsmøte mellom fylkesordfører og Tromsøregionens IPR, 6. september 2024.
- Administrative arbeidsmøter høst 2024 og vår 2025.

¹ [Hjem | Troms i tall \(tromsfylke.no\)](https://www.tromsfylke.no)

- Avtale vedtatt av Tromsøregionens IPR mai (endelig dato settes inn) 2025.
- Avtale vedtatt i Fylkestinget i Troms juni 2025 (endelig dato settes inn).

4. Innsatsområder, delmål og strategier for Tromsvekstavtalen

Tromsvekstavtalen for Tromsøregionen har fire innsatsområder. Innsatsområdene inneholder delmål og underliggende strategier. Delmålene beskriver avtalepartenes felles ønsket fremtid for Tromsøregionen, mens strategiene beskriver veien til målene.

Innsatsområde 1 Befolkningsutvikling

Innsatsområde 1 har et helhetlig blikk på utviklingen i Tromsøregionen, med stor demografisk variasjon innad regionen.

Delmål 1.1 Tromsøregionen skal være et attraktivt sted der unge mennesker ønsker å studere, bo og arbeide.

Strategier

- Samarbeid for å utvikle hele Tromsøregionen, der by og tettsteder fungerer som drivkrefter for hele sitt omland.
- Godt kollektivtilbud og mobilitet innad Tromsøregionen, innenfor rammene av regional transportplan Troms.
- Ringvirkninger av europeisk ungdomshovedstad 2026 for Tromsøregionen og fylket for øvrig.
- Støtte og tilrettelegge for ungdomsmedvirkning.

Delmål 1.2 Arbeidslivet i Tromsøregionen har tilgang på arbeidskraft med rett kompetanse.

Strategier

- Legge fremtidige arbeids- og næringslivsbehov til grunn for utdanningstilbudene.
- Videreutvikle fleksible opplæringsmodeller innen videregående opplæring og høyere yrkesfaglig utdanning.
- Videreutvikle samarbeidet for å ivareta tilflyttere til Tromsøregionen.

Innsatsområde 2 Behovet for styrket samfunns- og arealplanarbeid, inkludert tilrettelegging for grønne industriområder

Innsatsområde 2 omhandler samfunns, og arealplanlegging som fundament for klimatilpasning og tilrettelegging for verdiskaping i forbindelse med det grønne skiftet.

Delmål 2.1

Bidra til å styrke planarbeidet som fundament for bærekraftig samfunns- og nærings utvikling i Tromsøregionen.

Strategier

- Erfaringsdeling og styrket kunnskapsgrunnlag i planarbeidet, herunder samarbeid omkring bærekraftsmålene og tilrettelegging for sterk innbyggermedvirkning.
- Samhandling, medvirkning og koordinering i regionale og kommunale planprosesser.

Delmål 2.2 Samarbeid om identifisering og utvikling av grønt industripotensiale i Tromsøregionen.

Strategier

- Utarbeidelse av felles kunnskapsgrunnlag knyttet til sirkulær økonomi og potensialet for grønn industri i Tromsøregionen.
- Koordinering, videreutvikling og kunnskapsbygging om næringsutviklingen i Tromsøregionen.
- Tilrettelegge for transportmidler med nullutslipp.

Innsatsområde 3 Grønn omstilling og kommunenes rolle i arbeidet med klimatilpasning og omstilling til lavutslippssamfunn

Innsatsområde 3 handler om kommunal sektors arbeid med klimatilpasning og reduksjon av klimagassutslipp, gjennom rollen som planmyndighet, innkjøper, samfunnsutvikler og tilrettelegger for næringsutvikling.

Delmål 3.1 Bidra til at Tromsøregionen er en ledende aktør i det grønne skiftet.

Strategier

- Felles kunnskap om konsekvenser av klimaendringene i Tromsøregionen, for samfunns- og næringsliv, sikkerhet og beredskapsarbeid.
- Tilrettelegge for samarbeid omkring klimastatus for kommunene i Tromsøregionen, og tilrettelegge for felles fremtidige tiltak.
- Samarbeid om utviklingsprosjekter basert på fortrinn, muligheter og utfordringer i Tromsøregionen.

Innsatsområde 4 Reiseliv

Innsatsområde 4 handler om å danne et godt grunnlag for en positiv samfunns- og næringsutvikling gjennom å planlegge og styre både turisme og friluftsliv som balanserer sosiale behov, miljøhensyn og økonomisk verdiskaping.

Delmål 4 Tromsøregionen oppnår en bærekraftig og forutsigbar besøksforvaltning for reiselivet.

Strategier:

- Økt bruk av kollektivtransport i reiselivet, der dette er mulig.

- Helhetlig planlegging for bærekraftig besøksforvaltning. Dette innebærer en balansert tilrettelegging, hvor enkelte områder utvikles for besøk, mens andre skjermes for å bevare naturverdier og lokal trivsel. Inkludert i arbeidet vil følgende stå sentralt:
 - Kunnskapsutveksling og deling av beste praksis og erfaringer innen arealplanlegging og bærekraftig besøksforvaltning.
 - Identifisere attraktive områder for turister, vurdert opp mot hensynet til lokalbefolkning, klima, naturmangfold, transport og infrastrukturbehov.
 - Utrede og tydeliggjøre ansvarsfordeling for vedlikehold, brøyting og annen infrastrukturelert drift i utfartsområdene.
 - Vurdere nye metoder for å informere besøkende om arktisk natur, herunder digitale løsninger, skilt og guidede opplevelser.

5. Avtalepartenes oppfølging av avtalen

Det etableres en fast samarbeidsstruktur mellom Troms fylkeskommune og Tromsøregionens IPR som skal følge opp felles mål presentert i Tromsvekstavtalen.

Troms fylkeskommunens innsats og dialog overfor enkeltkommunene utgjør ikke en del av Tromsvekstavtalen, men ligger som del av fylkeskommunens ordinære oppgaveportefølje.

Tromsvekstavtalen er ikke juridisk eller økonomisk forpliktende for konkrete bevilgninger eller tiltak. Partene har likevel gjensidig forpliktet seg til å sette av tilstrekkelig administrative ressurser til å følge opp avtalen.

5.1 Struktur for strategisk samhandling

Politisk og administrativ ledelse i Troms fylkeskommune og Tromsøregionens IPR møtes to ganger i året. Tromsøregionens IPR inviterer til møtene.

Avtalepartene vil, i saker der det foreligger samstemthet, jobbe for å styrke rammebetingelsene for utviklingen i Tromsøregionen og fylket som helhet. Dette inkluderer et politisk samarbeid overfor regjeringen, prosesser i EU, samt overfor øvrige regionale aktører og i sammenhenger der avtalepartene er representert.

Sentrale tema for den politiske samhandlingen vil være de fire innsatsområdene i avtalen og underliggende delmål, med særlige fokus på:

- Rammevilkårene for næringsutvikling og klimaomstilling.
- Distriktpolitiske verktøy for positiv samfunnsutvikling i Tromsøregionen, deriblant boligbygging, nasjonalt regelverk og virkemidler, samt infrastruktur for kraft, vei, vann og nett.
- Investeringer i infrastruktur.
- Ringvirkninger av Tromsø som Arktisk hovedstad og Europeisk ungdomshovedstad 2026.
- Felles dialog opp mot sentrale myndigheter basert på prioriteringer det er enighet om i Tromsøregionen, f.eks. innenfor samferdsel, utdanning, forvaltning m.m.
- Kraft og energiproduksjon
- Felles dialog inn mot ulike forvaltningsorganer, knyttet til problemstillinger rundt arealforvaltning.

5.2 Administrativ oppfølging

Troms fylkeskommune utarbeider, i samarbeid med Tromsøregionens IPR, 2-årige handlingsplaner som beskriver nærmere tiltak for oppfølging av innsatsområdenes strategier. Handlingsplanen skal inneholde milepæler for samarbeidet.

Avtalepartene oppnevner hver sin administrative koordinator, som tilrettelegger for felles møter mellom avtalepartene, jmfør del 5.1. Koordinatorene har i tillegg et overordnet ansvar for Tromsveksttalen. Dette inkluderer:

- Faste administrative møter mellom Troms fylkeskommune og Tromsøregionens IPR.
- Styrket informasjonsflyt og oversikt over pågående arbeid og prosesser.

6 Resultater og evaluering

Sammen med annen innsats og satsninger er det et mål om følgende langsiktige effekter av Tromsveksttalen for Tromsøregionen.

Langsiktige resultater:

- Sterkere politisk påvirkningskraft nasjonalt.
- Øke sysselsetting og positiv befolkningsutvikling i hele Tromsøregionen.
- Innovative verktøy for innbyggermedvirkning.
- Videreføring av tiltak iverksatt som følge av Tromsø som ungdomshovedstad.
- Forenkle mobilitet innad og ut av regionen.
- Attraktive lokalsamfunn med god tilgang til sosiale og kulturelle møteplasser.
- Godt integreringsarbeid overfor tilflyttere, som igjen velger å bli i regionen.
- Samarbeid om utviklingsprosjekter som oppnår støtte nasjonalt og internasjonalt.
- Oppdaterte samfunns- og arealplaner og mer effektive planprosesser lokalt og regionalt.
- Økt kunnskap om virkningene av ulike klimatiltak i fylkeskommuner og kommunene.
- Felles tiltak for å redusere klimaavtrykk.
- Grønne industrietableringer i Tromsøregionen.
- Økt andel besøkende som benytter seg av kollektivtilbud.
- Utarbeidelse og implementering av helhetlige besøksforvaltningsplaner.

Evaluering

Det legges opp til en midtveisevaluering av Tromsveksttalen for Tromsøregionen i 2026, der fylkeskommunen og Tromsøregionen IPR vurderer fremdrift i forhold til handlingsplan for 2025- 2026. Eventuelle nødvendige justeringer innarbeides i handlingsplan 2027-2028.

Sluttevaluering gjennomføres i 2028, der både kvantitative resultater og kvalitative tilbakemeldinger samles og gjennomgås av Troms fylkeskommune og Tromsøregionens IPR.

Troms fylkeskommune har hovedansvar for evalueringen, med bistand fra Tromsøregionens IPR.

Tromsø,.....

Kristina Torbergsen
Fylkesordfører i Troms

Gunnar Wilhelmsen
Leder, Tromsøregionens IPR